

DATUM
2017-05-09
ERT DATUM
2017-03-17

DIARIENR
2017/63-4
ER BETECKNING
S2017/01743

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Förstärkt rehabilitering för återgång i arbete (Ds 2017:9)

Statskontoret bedömer att utredningens förslag tydliggör och konkretiserar arbetsgivarnas ansvar på rehabiliteringsområdet. Statskontoret tillstyrker därför förslaget om att arbetsgivare ska vara skyldiga att upprätta åtgärdsplaner. Vi tillstyrker även förslaget om att det arbetsplatsnära stödet ska utvidgas till att omfatta även planering, genomförande och uppföljning av åtgärder. Vi anser dock att regeringen bör undersöka hur förslaget kommer att påverka andra rehabiliteringsverksamheter som ska finansieras med samma anslag. Vidare instämmer Statskontoret i utredningens bedömning att Försäkringskassan bör få ansvar för att följa upp åtgärder och åtgärdsplaner för att säkerställa kvaliteten i dem.

Remissvaret begränsas till utredningens huvudsakliga förslag och bedömningar i 5.1.1, 5.2 samt 5.3. Övriga förslag och bedömningar anser Statskontoret att sakkunniga myndigheter är bättre lämpade att svara på. Nedan redogör vi för våra synpunkter.

Åtgärdsplanerna tydliggör och konkretiserar arbetsgivarnas ansvar

Statskontoret anser att utredningens förslag om att arbetsgivare ska vara skyldiga att upprätta en åtgärdsplan för återgång i arbete tydliggör och konkretiserar det ansvar som arbetsgivarna har redan i dag för rehabiliteringen av sina anställda. Statskontoret tillstyrker därför förslaget. Vi instämmer i utredningens bedömning att förslaget inte bör medföra några större skillnader för de arbetsgivare som redan tar sitt ansvar. Vidare bör åtgärdsplanerna kunna fungera som verktyg för att följa upp och utvärdera åtgärderna. Planerna kan också tydliggöra för sjukskrivna personer vad de kan förvänta sig av sina arbetsgivare och bidra till ökad trygghet om att det finns en konkret plan för hur vägen tillbaka i arbete ser ut.

Utredningen har dock enligt Statskontoret inte på ett tillräckligt tydligt sätt redogjort för varför åtgärdsplanen ska vara upprättad inom just 30 dagar. Att den tidigare lagstiftningen angav att en utredning skulle vara påbörjad inom fyra veckor föranleder i sig inte slutsatsen att en åtgärdsplan bör vara upprättad inom lika lång tid. Utredningen lyfter dessutom fram Nederländerna

som ett framgångsexempel på rehabiliteringsområdet, där arbetsgivaren enligt lag är skyldig att upprätta en åtgärdsplan inom åtta veckor. Statskontoret bedömer att utredning och planering av lämpliga åtgärder ofta involverar en extern part, till exempel hälso- och sjukvården, Arbetsförmedlingen eller Företagshälsovården, vilket utgör en risk för att den föreslagna tidsfristen inte är tillräcklig. Mot denna bakgrund finns det skäl för regeringen att överväga om de 30 dagarna är en rimlig avvägning och i ett senare skede följa upp om förändringen är ändamålsenlig.

En utvidgning av det arbetsplatsnära stödet kan stärka uppföljningen och öka kunskaperna

Statskontoret tillstyrker förslaget om att arbetsgivare bör kunna använda det arbetsplatsnära stödet även för planering, genomförande och uppföljning av åtgärder som syftar till att sjukskrivna anställda ska kunna återgå i arbete. Utredningens förslag svarar väl mot arbetsgivarnas behov av expertstöd i planeringen och genomförandet av det arbetsplatsnära stödet, som Försäkringskassan har identifierat.

Utredningen understryker att kunskaperna om vilka insatser som är effektiva för att få tillbaka sjukskrivna i arbete är bristfällig. Detta är enligt Statskontoret en förutsättning för att kunna sätta in rätt åtgärder. Statskontoret har i en rapport identifierat att statliga myndigheter ibland brister i sin uppföljning av vidtagna åtgärder, vilket innebär att de saknar kunskaper om åtgärdernas effekter.¹ Att det arbetsplatsnära stödet kan användas även för uppföljning av åtgärder och åtgärdsplaner bör kunna öka kunskaperna på området.

Statskontoret fann även i ovan nämnda rapport att myndigheternas skyddsombud ofta upplever kunskaperna om arbetsmiljö och rehabilitering som otillräckliga hos första linjens chefer. Statskontoret drog slutsatsen att cheferna behöver mer kunskap och stöd i arbetet.² Vi ser därför särskilt positivt på utredningens bedömning att cheferna bör ha tillgång till expertstöd i rehabiliteringsarbetet, till exempel i form av rehabiliteringsledare.

Regeringen bör undersöka hur finansieringen av förslaget påverkar andra rehabiliteringsverksamheter

Utredningen anger att de ökade kostnaderna för bidraget till arbetsgivarna ska finansieras genom en omprioritering av anslaget för bidrag för sjukskrivningsprocessen. Det framgår inte av utredningen vilka konsekvenser de

¹ Statskontoret (2016), Myndigheternas arbete med att förebygga och minska den interna sjukfrånvaron, s. 38.

² Statskontoret (2016), Myndigheternas arbete med att förebygga och minska den interna sjukfrånvaron, s. 4.

ökade kostnaderna för stödet kommer att få för övriga verksamheter som finansieras med samma anslag. Statskontoret menar att regeringen bör undersöka detta närmare i den fortsatta beredningen av förslaget för att undvika negativa konsekvenser för andra viktiga rehabiliteringsverksamheter.

Försäkringskassan bör få ansvar för uppföljningen av planer och åtgärder

Statskontoret instämmer i utredningens bedömning om att Försäkringskassan bör få ansvar för att följa upp arbetsgivarnas planer och åtgärder. Det är viktigt att en utomstående aktör följer upp och utvärderar arbetsgivarnas åtgärder och åtgärdsplaner för att säkerställa att de faktiskt genomförs och för att utvärdera effekterna. Annars är risken att förslaget inte gör någon större skillnad jämfört med dagens regelverk. Det är också rimligt att det är just Försäkringskassan som bör få ansvaret, med tanke på myndighetens nuvarande tillsynsansvar för rehabiliteringsverksamheten.

Tillförordnad generaldirektör Tony Malmberg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Stina Petersson, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmberg

Stina Petersson